

Postanowienie z dnia 22 września 2006 r.

III SW 22/06

Przepis art. 26a ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.) odnosi się do kwoty składek członkowskich pochodzących od jednego członka, a nie do kwoty wpłat z tytułu składek przypadających przeciętnie na jednego członka.

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Józef Iwulski, Jerzy Kwaśniewski, Zbigniew Myszka, Herbert Szurgacz, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 września 2006 r. sprawie ze skargi Partii Centrum na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 lipca 2006 r. w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego,

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

Uchwałą z dnia 17 lipca 2006 r. Państwowa Komisja Wyborcza odrzuciła sprawozdanie Partii Centrum o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2005 r., z powodu naruszenia art. 24 ust. 8 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.). W uzasadnieniu podniesiono, że Partia Centrum wykazała w sprawozdaniu przychody w wysokości 27.360,04 zł, na które złożyły się środki pieniężne wpłacone bezpośrednio na rachunek bieżący partii przez osoby fizyczne z tytułu składek członkowskich na kwotę 13.495 z i środki pieniężne w kwocie 13.865,04 zł wpłacone do kasy partii. Ze sprawozdania partii wynika, że do kasy partii zostały przyjęte składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników na kwotę 10.550 zł, a ponadto do kasy partii wpłynęły składki członkowskie przekraczające w jednym

roku wysokość najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników na kwotę 3.315,04 zł, które nie zostały przelane na rachunek bankowy (wykazane w pkt V sprawozdania) Zgodnie z art. 24 ust. 8 ustawy o partiach politycznych wykazane składki w kwocie 3.315,04 zł partia zobowiązana była przekazać na rachunek bankowy. Naruszenie art. 24 ust. 8 ustawy o partiach politycznych stanowiło podstawę do odrzucenia sprawozdania finansowego partii na podstawie art. 38a ust. 2 pkt 3 tej ustawy.

W skardze na powyższą uchwałę Partia Centrum zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 38a ust. 2 pkt 3 w związku z art. 24 ust. 8 ustawy o partiach politycznych, przez przyjęcie, że partia ta dopuściła się naruszenia przepisu art. 24 ust. 8 ustawy. W konsekwencji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że uchwała Państwowej Komisji Wyborczej nie znajduje uzasadnienia zarówno w stanie prawnym jak i faktycznym związanym ze sprawą. Uznając, że doszło do naruszenia art. 24 ust. 8 ustawy, Państwowa Komisja Wyborcza dokonała błędnej interpretacji tego przepisu, a w szczególności przepisu art. 26a oraz ustalenia sprzecznego z treścią zebranego w sprawie materiału. Zgodnie bowiem z literalnym brzmieniem art. 26a w związku z art. 24 ust. 4 ustawy o partiach politycznych „obowiązek gromadzenia środków pieniężnych przez partię polityczną na rachunkach bankowych dotyczy kwoty składek członkowskich, jaką może przekazać jeden członek partii, a nie łącznej kwoty wpłat przez wszystkich członków partii składek w formie gotówkowej. Gdyby przyjąć taki tok rozumowania, to bez względu na ilość członków partii, do kasy w formie składek w skali całego kraju można by przyjąć składki do kwoty 10.550 zł, co jest niemożliwe do zrealizowania, bo w przypadku partii liczącej 10.000 członków wpłata przez każdego z nich składki w wysokości 2 złotych spowodowałyby znacznie przekroczenie limitu określonego w art. 26 ustawy” (prawidłowo winno być w art. 26a ustawy).

W odpowiedzi na skargę Państwowa Komisja Wyborcza wniosła o oddalenie skargi, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w sentencji i uzasadnieniu uchwały z dnia 17 lipca 2006 r. i podnosząc następujące okoliczności. Partia Centrum wykazała w pkt II sprawozdania środki pieniężne wpłacone do kasy partii w kwocie 13.865,04 zł. Z pkt II ppkt 1 sprawozdania wynika, że w kwocie tej zostały ujęte składki członkowskie w wysokości nieprzekraczającej w jednym roku najniższego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników na kwotę 10.550 zł. Z załączonego do spra-

wozdania wykazu osób dokonujących wpłat składek członkowskich wynika, że do kasy partii wpłynęła w 2005 r. także kwota 3.315,04 zł z tytułu składek członkowskich, w tym od Andrzeja L. kwota 1.400 zł, od Janusza S. - 900 złotych i od Pawła K. - 1.015,04 zł. Oznacza to, że do kasy partii zostały przyjęte wpłaty składek członkowskich w wysokości przekraczającej minimalne wynagrodzenie za pracę, które rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. ustalone zostało w 2005 r. na kwotę 849 zł. Środki te nie zostały odprowadzone na rachunek bankowy partii, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 8 ustawy o partiach politycznych. Omawiane wpłaty składek członkowskich w kwocie 3.315,04 zł zostały wykazane także w pkt V sprawozdania jako wpłaty dokonane z naruszeniem przepisów ustawy o partiach politycznych i błędnie zakwalifikowane przez partię jako wpłaty naruszające art. 25 ust. 4 ustawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zawarte w skardze zarzuty nie dają podstaw do jej uwzględnienia. Przepis art. 24 ust. 8 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm., zwanej dalej ustawą), nakłada na partię polityczną - będący jedną z gwarancji mających zapewnić skuteczną realizację zasady jawności źródeł finansowania partii politycznych - obowiązek gromadzenia środków finansowych jedynie na rachunkach bankowych. Wyjątek od tej reguły ustanowiony został w art. 26a ustawy, który przewiduje, że obowiązek gromadzenia środków pieniężnych przez partię polityczną na rachunkach bankowych nie dotyczy kwot ze składek członkowskich w wysokości nieprzekraczającej od jednego członka w jednym roku minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę, pozostawionych w terenowych jednostkach organizacyjnych partii - z przeznaczeniem na pokrycie wydatków związanych z bieżącą działalnością. Każde naruszenie przez partię polityczną obowiązku prawnego, o którym mowa w art. 24 ust. 8 ustawy, powoduje odrzucenie przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego danej partii politycznej, o czym stanowi art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38a ust. 2 pkt 3 ustawy (por. postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2002 r., III SW 18/02, niepublikowane).

Podstawę faktyczną zaskarżonej uchwały stanowiły ustalenia dokonane przez Państwową Komisję Wyborczą w oparciu o sprawozdanie Partii Centrum o źródłach pozyskania środków finansowych i ustalenia te nie zostały w skardze zakwestionowane. Ze sprawozdania tego oraz dołączonych do niego załączników wynika, że wykazaną w sprawozdaniu kwotę 13.865,04 zł partia pozyskała poza obrotem bankowym. W kwocie tej zostały ujęte składki członkowskie w wysokości nieprzekraczającej od jednego członka w jednym roku najniższego miesięcznego (powinno być minimalnego) wynagrodzenia za pracę w kwocie 10.550 zł (załącznik nr 3 do sprawozdania) oraz nieprzekazane na rachunek bankowy wpłaty z tytułu składek członkowskich w wysokości przekraczającej od jednego członka w jednym roku wysokość najniższego miesięcznego (minimalnego) wynagrodzenia za pracę w kwocie 3.315,04 zł (załącznik nr 4 do sprawozdania). Na tę ostatnią kwotę złożyły się wpłaty pochodzące od Andrzeja L. w wysokości 1.400 zł, od Janusza S. - 900 zł i od Pawła K. - 1.015,04 zł. Wszystkie one przekraczają kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustaloną w 2005 r. w wysokości 849 zł (por. § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2005 r., Dz.U. Nr 201, poz. 2062). Sporna kwota 3.315,04 zł została przez skarżącą partię błędnie w sprawozdaniu zakwalifikowana jako wpłata dokonana z naruszeniem limitu określonego w art. 25 ust. 4 ustawy.

Istota sprawy sprowadza się natomiast do interpretacji art. 26a ustawy, który zdaniem Sądu Najwyższego ma jednoznaczną treść. Z przepisu tego wynika mianowicie, że kwoty składek pochodzących od jednego członka w jednym roku, przekraczające wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w dniu poprzedzającym wpłatę, powinny być zgromadzone na rachunku bankowym. Należy zauważyć, iż art. 26a ustawy odnosi się wyraźnie do kwoty składek pochodzących od jednego członka, a nie do kwoty wpłat z tytułu składek przypadających przeciętnie na jednego członka. W 2005 r. wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalona została na kwotę 849,00 zł, a zatem dokonywane w tym roku wpłaty do kasy tytułem składek członkowskich, pochodzące od jednego członka i przekraczające tę kwotę winny być odprowadzone na rachunek bankowy. Nie chodzi bowiem o niemożność wpłat do kasy partii składek członkowskich w kwocie przewyższającej wskazaną wysokość, lecz o obowiązek ich przekazania na rachunek bankowy. Tak też zinterpretowała omawiany przepis Państwowa Komisja Wyborcza i kierując się danymi zawartymi w sprawozdaniu finansowym skarżącej partii stwierdziła, że kwota

3.315,04 zł - wykazana w nim jako wpłaty dokonane z naruszeniem przepisów ustawy - została pozyskana poza obrotem bankowym z naruszeniem art. 24 ust. 8 ustawy.

Nawet przy przyjęciu, że obowiązek zgromadzenia na rachunku bankowym środków pieniężnych pochodzących z wpłat tytułem składek członkowskich od osób wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 4 do sprawozdania dotyczył tylko kwot przekraczających wysokość minimalnego wynagrodzenia, czyli przewyższających kwotę 849,00 zł od każdej z nich, to okoliczność ta nie wpływa na ocenę bezzasadności skargi. Przepis art. 38a ust. 2 pkt 3 ustawy o partiach politycznych nakazujący odrzucenie sprawozdania w przypadku naruszenia art. 24 ust. 8 ma bowiem charakter bezwzględnie obowiązujący.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, stosownie do art. 34b ust. 2 w związku z art. 38b ustawy o partiach politycznych, orzekł jak w sentencji postanowienia.

=====